

Okrugli stol: "Kako Rijeku razvijati u društvu znanja?"

"Kako Rijeku razvijati u društvu znanja?" naslov je okruglog stola održanog 24. travnja 2013. u dvorani Transadrie u Rijeci. Ovo je drugi u seriji okruglih stolova koji predstavljaju završnu fazu Razgovora o Rijeci 2020. u kojima su na inicijativu Vojka Obersnela građani i stručnjaci zajednički razmatrali neposrednu budućnost i razvoj Rijeke.

Vojko Obersnel: Kao što sam najavio prije dva dana, ovo je nastavak Razgovora o Rijeci, koje sam pokrenuo prije nekoliko mjeseci, pokušavajući u suradnji s većom grupom stručnjaka različitih profila, ali i građana koji su se uključivali u razgovore – definirati razvoj Rijeke do 2020. godine.

Uvijek se postavljalo pitanje zašto baš do 2020. Krenuo sam od pretpostavke da s obzirom na to da ulazimo u Europsku uniju naše razvojne programe moramo uskladiti s razvojnim programima i ciklusima koji su prilagođeni Europskoj uniji. S obzirom da taj ciklus u uniji traje od 2014-2020, kako u smislu strateških razvojnih planova tako i u smislu Proračuna Europske unije. Ukoliko želimo pozitivno iskoristiti članstvo Hrvatske u Europskoj uniji moramo uskladiti našu strategiju razvoja upravo s tim ciklusima.

Ulazak u Europsku uniju je zasigurno velika prilika, ali i veliki izazov na koji treba znati odgovoriti na najbolji mogući način.

Tema o kojoj ćemo danas razgovarati na Okruglom stolu jest kako pozicionirati, kako razvijati Rijeku u društvu znanja, a to se na najbolji mogući način naslanja na ono što jest strategija Europske unije, koja se opet u mnogome temelji upravo na razvoju znanosti i novih tehnologija, te na primjeni znanja, znanosti i novih tehnologija u poticanju industrije, drugačije industrije od one na koju smo navikli u prošlom stoljeću.

Na današnjem Okruglom stolu sudjelovat će dio ljudi koji je i do sada bio uključen u razgovore o Rijeci, ali ima i novih sudionika koje sam pozvao. Zahvaljujem se i onima koji će sudjelovati danas i onima koji su sudjelovali u Razgovorima o Rijeci do sada – bilo kao pozvani stručnjaci, bilo kao građani koji su se uključili u razgovore. Svako uključivanje za mene je izuzetno vrijedno u definiranju budućih razvojnih planova.

Moram priznati da iako je ovo jedan vid dvosmjerne komunikacije koji je vrlo zanimljiv, ali u organizacijskom smislu i vrlo zahtjevan, procjenjujem kako i ubuduće treba nastaviti s ovakvim vidom komunikacije koji uvijek može stvoriti određenu dozu zajedništva, sinergije, ali i rezultirati zanimljivim iskustvima i zanimljivim prijedlozima za daljnji razvoj Rijeke.

Riječ bih predao moderatoru današnjeg skupa, gosp. Borisu Golobu – direktoru našeg Znanstveno-tehnološkog parka, čovjeku koji je stekao puno iskustva radeći u različitim konzultantskim tvrtkama, a posao mu se bazirao upravo u edukaciji i poticanju transfera znanja što je jednim dijelom i tema današnjeg Okruglog stola.

Boris Golob: Danas ćemo pričati o znanju, gdje nastaje znanje, gdje se to znanje primjenjuje, kako transfer znanja i dinamiku znanja iskoristiti u razvoju zajednice te kako lokalna zajednica može na tome temeljiti svoje bogatstvo.

Ja dolazim iz područja u kojem se preklapa industrija i znanje i nastojat ću ne iznositi svoje sudove nego potaknuti današnje sudionike da doprinesu upravo toj raspravi kako od grada napraviti mjesto koje će primijeniti svoje bogatstvo na znanje.

Nekad je vrijedilo pravilo: stavi prst u more i povezan si sa cijelim svijetom. Danas se to pravilo promijenilo: izvadite mobitel iz džepa i u trenutku na dlanu imate cjelokupno znanje svog čovječanstva.

Globalizaciju možete htjeti ili ne htjeti, ali svatko od nas nosi robu koja je u ovom trenutku proizvedena na barem tri kontinenta. Dakle, više nije dovoljno biti samo vrijedan i jako se truditi. Iznimno je važno znanje i praćenje trendova kako biste mogli konkurirati onima koji to znanje koriste na pravi način.

Stoga ono što nas je dovelo ovdje neće nas odvesti u budućnost. Nadam se da će današnji govornici doprinijeti raščišćavanju puta za Rijeku u budućnosti. Predstaviti ću ih:

- prof. dr. **Pero Lučin** – Rektor riječkog Sveučilišta;
- g. **Ivo Usmiani**, direktor Jadran Galenskog laboratorija, tvrtke koja u trenucima krize, po svojim financijskim pokazateljima, ne pokazuje da kriza na nju djeluje, što govori da se i u krizi može uspješno funkcionirati;
- g. **Boris Popović**, direktor Alarm automatike, također vrlo uspješan riječki poduzetnik;
- g. **Zvonimir Stanić**, ravnatelj CARNET-a, institucije koja je važna upravo zbog kolanja znanja;
- g. **Hrvoje Hudoletnjak**, predstavnik nove generacije inovatora, predstavnik vala Start up-a;
- g. **Bela Nemet**, doajen i vrlo važna osoba u društvu inovatora, odnosno važna osoba svim ljudima koji su sve ove godine stvarali inovacije i na znanju pokušavali unaprijediti poslovanje nekadašnjih tvrtki od kojih na žalost većeg dijela sada i nema.

Zamoliti ću dr. Lučina da iskomentira sljedeće: Sveučilište je uvijek bilo važno, ali nikad se uloga riječkog Sveučilišta i uloga znanja nije stavljala u tako važnu ulogu kao nečega što treba doprinijeti razvoju društvene zajednice. To je važna uloga koja na neki način i nosi iznimno veliku odgovornost. Da li je Sveučilište u ovom trenutku

spremno za preuzimanje odgovornosti? Odnosno, kako se Sveučilište mijenja i kako se misli mijenjati u narednim godinama?

Pero Lučin: Da li je Sveučilište spremno? Smatram da je svakome jasno da je. Da li imamo dovoljno snage za to? Držim da još uvijek nemamo, ali smo u ovom trenutku upravo u procesu stvaranja kritične mase kako bismo preuzeli odgovornost. Kad kažem odgovornost pod tim podrazumijevam odgovornost za difuziju znanja i inovacija u zajednicu.

Kad govorimo na koncepcijskoj razini, tada volim reći da se mora dogoditi transformacija Sveučilišta u Sveučilište treće generacije. To je koncept koji se događa sa sveučilištima u svijetu i u Europi u zadnjih 30-tak godina, i to je proces koji predstavlja promjenu prakse, načina ponašanja, načina djelovanja koje je Sveučilište prakticiralo u proteklih 200-300 godina. Sad se to treba dogoditi na našim sveučilištima i jasno pretočiti u zajednicu.

Dakle, Sveučilište koje je integrirano u zajednicu, koje izravno doprinosi razvoju zajednice, društvenom i ekonomskom razvoju.

Prototip takvog sveučilišta je Sveučilište Cambridge, koje je prvo počelo s takvim procesom. Cambridge je grad otprilike veličine Rijeke. Ima sveučilište koje je malo veće, a u gradu na periferiji djeluje jedno 200-300 firmi i poduzeća koji su globalni igrači nastali iz sveučilišta, odnosno na sveučilištu.

Ostvarenje toga nije nimalo jednostavno i ne trebamo imati iluziju da se to može dogoditi u jednom desetljeću na ovim prostorima. No treba ući u taj proces transformacije, kretati se u tom smjeru i očekivati da će se stvoriti kritična masa glava koje će moći preokrenuti način djelovanja sveučilišta, koje će moći preokrenuti način lokalnog razvoja ekonomije odnosno cijelog društva – jer je ta kritična masa potrebna da bi se na tom mjestu okupljali mozgovi.

Ono što mi želimo postići jest da naše sveučilište bude mjesto gdje se kroz obrazovanje i prije svega kroz istraživanja stvaraju mozgovi, ali i mjesto gdje talentirani ljudi, prije svega istraživači, dolaze u Rijeku raditi s nama zbog toga što se ovdje dobro radi, zbog toga što imamo dobru opremu, zbog toga što je razvojna atmosfera dobra, zbog toga što je ovdje lijepo i što će se moći dobro zabaviti. Upravo kroz to okupljanje mozgova držimo da se može dogoditi sveučilište III. generacije i III. industrijska transformacija Rijeke.

Transformacije Rijeke događale su se zbog toga što su se okupljali i u ovaj kraj dolazili mozgovi. Tako se stvarala kritična masa ljudi koji su donijeli inovacije, koji su privukli inovatore ili su privukli one koji su htjeli investirati i koji su došli sa svojim inovacijama.

To zovemo transferom tehnologije, s time da se transfer ne odvija samo tako da neki naš istraživač nešto osmisli i tada odluči osnovati svoju firmu. Transfer tehnologije se

mora događati dvosmjerno, a to znači – želimo da neka napredna firma, poduzeće, kompanija dođe sa svojom tehnologijom, zaposli naše ljude i razvija svoju tehnologiju zajedno s nama. Mi ju potom unapređujemo i vraćamo. Dakle, dvosmjerni razvoj tehnologije jest ono što je moguće na ovim prostorima.

U Cambridgeu je moguć i jednosmjerni transfer tehnologije. Ovdje još uvijek nije moguće i još dugo neće biti.

Da bi se dogodile promjene u društvu, da bi se dogodile promjene u ekonomiji, a mi uvijek vežemo promjene u društvu s promjenama u ekonomiji jer se od toga živi i zajednica se razvija, mora se stvoriti kritična masa ljudi na jednom mjestu. To mjesto je Sveučilište ili ono što se okuplja i organizira oko Sveučilišta.

Kad bismo sve pretvorili u brojke – u Rijeci imamo otprilike oko 1000 doktora znanosti. Većina tih doktora znanosti radi na Sveučilištu. Kad dođemo do kritične mase da imamo 3-4 tisuće takvih ljudi, onda možemo govoriti o onakvom transferu tehnologije kakav se događa u Oxfordu ili Cambridgeu.

U međuvremenu moramo kombinirati, moramo privlačiti ljude, skupiti sve ljude na jedno mjesto – jednim dijelom kroz ovo što radimo na Sveučilištu, dakle kroz naš Kampus. Stvorili smo uvjete za istraživanje, nabavili smo opremu. Sada nam trebaju ljudi.

Naravno, dobre inicijative uvijek privlače ljude. Ljudi su počeli dolaziti. Kao što ste vidjeli bilo je 10-tak primjera koji su se pojavili u javnosti u posljednje vrijeme. Naravno ti ljudi moraju biti vrlo interesantni uspješnim poduzećima koja imaju tehnologiju koja nije ovdje razvijena.

Računamo da će uspješna poduzeća poput Jadran Galenskog laboratorija koristiti i „usisavati“ svo to naše znanje te ga koristiti za svoj razvoj i zajedno s nama djelovati, ali moraju doći ljudi sa svojom tehnologijom. Dakle mora se okupiti kritična masa ljudi koja potom privlači i druge ljude u ovaj prostor.

Nedavno smo imali slučaj kolege Parpure za kojeg smo rekli da je znanstveni Ronaldo. Za ono što mi radimo on je stvarno Ronaldo. Taj će čovjek doći u Rijeku i istraživati će s nama. Naravno, od toga ćemo imati koristi. No imajmo na umu da on nije jedan. On će sa sobom dovesti ili će oko sebe okupiti još desetak ljudi i ti ljudi će za nekoliko godina stvoriti grupu od tridesetak ljudi. Među njima će se opet pojaviti ljudi koji će oko sebe okupljati druge ljude. Uvidjet će da ovdje postoje pametne glave pa će svojim kolegama iz bio-tehnološke kompanije u Birminghamu reći da se ovdje isplati ulagati jer se provode kvalitetna istraživanja i ima dovoljno pametnih ljudi da bi ta istraživanja mogla uspjeti. To je ono što mi želimo postići. Tako vidimo difuziju znanja odnosno inovacija u naš grad.

Boris Golob: Kad je već govorimo Jadran Galenskom laboratoriju ljudi će reći: lako je biti direktor farmaceutske kompanije kad su to firme koje dobro zarađuju i u kojima se lako radi. No ako pogledate brojčane rezultate svjetskih farmaceutskih tvrtki posljednjih godina i rezultate Jadran Galenskog laboratorija one ukazuju na određene činjenice.

Farmaceutska industrija je u laganoj depresiji, dok Jadran Galenski nije. To ukazuje da se može poslovati čak i kad dolazite iz relativno male zemlje koja nije poznata po visokim tehnologijama. No postoje načini kako se u sredini koja možda nije prvi logičan izbor za razvijanje firme u globalnu kompaniju može stvoriti globalna kompanija od malog laboratorija, lokalne apoteke.

Ovo su informacije o tome kako je tekao put znanja i kakvu je ono imalo ulogu u onome što je danas postao Jadran Galenski laboratorij.

Ivo Usmiani: Naša vizija je da Jadran Galenski laboratorij želi biti internacionalna farmaceutska kompanija sa širokim brendiranim genericima fokusirana na razvoj i proizvodnju lijekova za osjetila. Želimo biti globalni lider u području nazalnih dekonjestiva.

Što je vizija? Vizija je destinacija. To je mjesto kamo putujemo. Da bi tamo stigli morate sve svoje ključne resurse usmjeravati prema toj viziji. Ona mora biti dohvatljiva, ona mora biti motivirajuća i zato je važno da bude definirana.

U nazalnim dekonjestivima, a to su kapi za nos, to je program Meralis i Aquamaris u ovom trenutku držimo 5% svjetskog market share-a, no želimo postati globalni lider. To znači da morate sve svoje ključne resurse, prije svega znanje, kompetencije, procese, organizaciju i financijske resurse pripremiti kako biste uopće mogli igrati u ligi prvaka, u globalnom okruženju u kojem egzistiraju veliki, globalni konkurenti.

Performanse svih vaših ključnih resursa morate podesiti i usporediti s konkurentima i na taj način usmjeravati priču.

Osjetili smo da postoji globalna tržišna niša u kojoj možemo briljirati sa svojom tehnološkom usmjerenošću i opremljenošću, sa znanjima i kompetencijama. Vrlo smo rano iskoračili shvaćajući kako je Hrvatska vrlo malo tržište gdje ne možete graditi svoju konkurentnost zbog ekonomije obujma. Hrvatska je jedan kvart Moskve. Vrlo rano smo iskoračili na internacionalna tržišta. Danas je tvrtka prisutna na 35 tržišta. Prisutni smo prije svega na ključnim tržištima CIS-a gdje imamo negdje oko 250 zaposlenih. U jugoistočnoj Europi, pod kojom podrazumijevam cijelu regiju bivše Jugoslavije, zapošljavamo oko 350 ljudi. Trenutno pregovaramo kroz ekskluzivne distributere na još 20-tak novih tržišta.

Vrlo rano smo shvatili da je hrvatsko tržište malo i da se tako ne može graditi konkurentnost proizvoda. Bio je to ključ uspjeha.

Kako biste sve ovo postigli morate imati strateške kompetencije, a to znači da morate imati prije svega znanje i vještine kako biste uopće mogli konkurirati. Potom morate imati proizvod, brend, ono što mi zovemo vrijednosnu prepoziciju prema kupcima koju oni uvažavaju i koja ima je privlačna.

Prije 25 godina krenuli smo u sustavno ulaganje u ljude, u znanje, u razvoj novih proizvoda, u razvoj novih tržišta. Iz tog malog embrija iskoračili smo i u treću farmaceutsku tvrtku u Hrvatskoj. Vjerujem da ćemo dogodine biti i druga tvrtka prisutna na tržišta.

Naš plan je da do 2018. postignemo 2 milijarde kuna prihoda. To podrazumijeva brzi napor i daljnje ulaganje u nova tržišta, u nove proizvode. To traži kompletno dizajniranje svih ključnih resursa kako bismo mogli takvu namjeru i takvu strategiju implementirati i dohvatiti.

Kad skinete barijere u glavi tada možete sve. I to je jako važno. To je prvi korak - skinuti barijere. Mi smo to vrlo rano napravili. Sad smo upravo ta ključna znanja doveli doma i ovdje ih stalno razvijamo. Maksimalno trošimo u edukaciju naših ljudi upravo kako bismo ojačali strateške kompetencije.

Držim da to nije to rijedak primjer jer zasigurno ima još puno takvih kao što smo mi. Ali mi smo možda primjer da se može. Prema tome, ne treba čekati ni državu ni Grad Rijeku. Treba pokušati sam.

Bilo je i situacija koje su nam se poklopile. Naime, kad se bivša država raspadala otvarale su se nove prilike. Neki proizvodi, odnosno esencijalni lijekovi koji su rađeni u Galenici ili Alkaloidu nestali su s tržišta. Mi smo upravo tu osjetili priliku da uđemo u te male niše te smo upravo na takvim nišama gradili naš rast i našu sadašnju poziciju.

1991. godine imali smo 1,5 milijuna kuna prometa, dok smo prošlu godinu završili smo s nekih 800 milijuna kuna. Rasli smo vrlo brzo, a sve su to zapravo napravili ljudi. Ljudi su ključni „drajver“ tvrtke.

Možda sam bio čovjek sinteze koji je znao upravljati ljudskim resursima i na neki ih način ugraditi, integrirati u ovu našu priču, no oni su zapravo ključ uspjeha. I to je tako.

Vojko Obersnel: Držim da je ovo što je g. Usmiani govorio melem za uši onih koji žele vidjeti drugačiju Rijeku, koji žele vidjeti Rijeku s razvijenom industrijom. Definitivno se radi o industriji koja se razvila u 20 godina, dakle u onom trenutku kada svi „kukaju“ kako je industrija zanemarena i kako je nestala.

Možemo prihvatiti činjenicu da je dio industrije nestao zbog pogrešnog modela privatizacije, ali je jednako tako činjenica da svi oni koji su znali odgovoriti na

zahtjeve tržišta, dakle koji su upotrijebili svoje znanje i vještine kako bi razvili proizvod koji je potreban na tržištu nisu samo preživjeli, već se i razvijali.

Došli su do toga da danas Jadran Galenski laboratorij zapošljava 600-700 ljudi, da ulazi u investiciju od 40-ak milijuna eura gradeći svoj novi proizvodni pogon na području grada Rijeke.

Zašto to govorim? Zato što postoje kako ih ja popularno nazivam "dežurne zlice" koje uvijek tvrde kako smo dio ljudi oko mene i ja protiv razvoja industrije. Apsolutno nije točno. Mi stvaramo okvire, no ne možemo izmišljati proizvode i tražiti tržište.

U trenutku kada je Jadran Galenskom laboratoriju trebalo stvoriti uvjete za razvoj – mi smo stvorili te preduvjete kroz izmjenu prostorno planske dokumentacije, dok je građevinska dozvola izdana za 10-ak dana od podnošenja zahtjeva. Dakle, istom brzinom i na isti način riješit ćemo to i u prostoru bivšeg Torpeda ili bivše Tvornice papira ili bilo kojeg drugog pogona.

Nije točno ono što se pokušava plasirati da nama ne trebaju hale i hangari. Trebaju nam hale, ali nam trebaju hale poput nove hale Jadran Galenskog laboratorija ili poput nove hale Alarm automatike.

Hale koje će stajati prazne i nad kojima ćemo plakati kako u Rijeci nema više određenih industrija nam ne trebaju. Industrija nema jer jednostavno nisu odgovorili osnovnom izazovu tržišta – a to je da nađu proizvod koji će moći plasirati bilo na domaće, bilo svjetsko tržište.

Ono o čemu danas razgovaramo i ono što je evidentno iz izlaganja g. Usmianija je: bez vizije i bez puno ulaganja u znanje i vještine koje proizlaze i dolaze kroz složeni sustav obrazovanja u različitim segmentima – napretka nema. Držim da je jedan od ključnih izazova daljnjeg razvoja upravo ulaganje u znanje onako kako je to činio Jadran Galenski, ali i mnoge druge tvrtke koje nisu toliko u „žizi interesa“ javnosti.

Boris Golob: Uvijek kad se spominje CARNet spominje se nešto moderno i novo. CARNet je infrastrukturna tvrtka koja je svojevrsni vodovod za današnje i buduće društvo znanja. Kao što ne možete imati normalan dom bez tekuće vode ili struje – tako zapravo ni danas više ništa nema bez dobre i ozbiljne informacijske infrastrukture. Ako ne mogu teći informacije, ne može teći ni znanje. Kakva je uloga CARNet-a odnosno kakva je općenito uloga takve informacijske strukture? Jesmo li mi ušli u društvo budućnosti ili zapravo tek trebamo?

Zvonimir Stanić: Smatram da znamo kuda idemo. Možda svima nije jasno kuda i zašto to sve radimo, ali vjerujte da znamo zašto.

Prvo želim reći kako sam polaskan što sam danas ovdje. Čini mi se da sam jedini za ovim stolom koji ne živi u Rijeci. Rođen sam i radim u Zagrebu, a u Rijeci imam

divne ljude, partnere, prijatelje, suradnike. Vrlo često sam ovdje tako da mogu reći da mi je Rijeka drugi dom. Znam da smo kao CARNet uvijek dobro došli u Rijeku gdje uvijek nalazimo vrlo dobrog partnera kako u Gradu, na Sveučilištu i u tvrtkama.

Gospodin iz Galenskog laboratorija je spomenuo 1991. godinu kao godinu kada je Galenski laboratorij počeo raditi nalazeći svoju nišu.

Zamislite samo kakav je vaš život bio 1991. godine, ne zbog rata nego zbog upotrebe telekomunikacijske i informacijske infrastrukture. Mobitela nije bilo, interneta nije bilo, računala su bila u tragovima. Pogledajte što se dogodilo u tom području – kako su Internet i računalo u posljednje 22 godine promijenili vaše živote i živote vaših bližnjih.

U ovoj prostoriji gotovo da nećemo naći čovjeka koji nema mobitel, koji ne koristi Internet, koji ga ne koristi u pokretu i kuće.

U tih 22 godine puno je toga napravljeno. Internet je promijenio način rada, komunikacije, života, učenja. Vjerujte mi – to je sve samo početak. Što će se dogoditi u sljedeće 22 godine vjerojatno nitko od nas ne može ni zamisliti.

Kako bi se sve to moglo dogoditi puno toga treba napraviti industrija koja pokriva tu granu. Ne smatram da će Internet moći spasiti svijet, ali može pomoći svima nama da budemo bolji u onome što radimo i u to sam definitivno siguran.

Niti Rijeka niti bilo koji grad u Hrvatskoj ne može se početi baviti proizvodnjom aviona, space shuttle-ova ili nekih stvari koje se danas ne proizvode jer ih netko drugi radi bolje, jeftinije i brže. No za Rijeku postoji prilika kao i za neke druge gradove.

Ta se prilika nalazi u ovoj granu industrije koja svakim danom grabi sve više poslova, ali i dijelova naših života. Treba stvoriti takvu klimu da su oni ljudi i tvrtke koji se žele baviti računalima, tehnologijom i Internetom da su dobrodošli u Rijeku.

Smatram da imate najbolje Sveučilište u Hrvatskoj. Vidio sam ih sva. Razgovarao sam s raznim ljudima iz svih sveučilišta, ali prave su vrijednosti vašeg Sveučilišta. Već danas puno studenata van Rijeke dolazi u Rijeku studirati. Znam to dobro jer je CARNet drži sustav za upis na fakultete pa pratimo i to.

Potrebno je privući one najbolje studente da dođu studirati u Rijeku. Privući ih da ostanu, omogućiti im da otvore tvrtke, pomoći ih kako bi prvih godina lakše preživjeli pokretanje svojih biznisa. To je prilika koju bi trebalo iskoristiti.

Možete biti sretni što imate gradsko Poglavarstvo koje o ovim stvarima razgovara i koje zadnjih godina razmišlja i o budućnosti, što može pomoći Rijeci da bolje živi i da bude bolji grad.

Razgovarati sa gradonačelnikom o znanju, o Sveučilištu, Internet tehnologijama je neizmjereno dobro. Bio bih sretan kada bi bilo više gradova kao što je Rijeka pa da i njihova Gradska uprava zna i razumije kako Internet i tehnologija mogu pomoći svima – od Gradske uprave kako bi lakše komunicirala s građanima i time im pomogla da ne moraju stajati u redovima, da mogu dobiti informacije preko interneta, da mogu pristupiti internetu od svuda. To je nešto što ne postoji u ostalim gradovima.

Zavidim vam na takvim ljudima i što se tu razgovara o tome kako napraviti klimu kojom bi privukli najbolje studente da ostanu nakon što završe fakultet, kako im pomoći da pokrenu svoj biznis, a sve kako bi sutra svima nama bilo bolje, kako vama u Rijeci, tako i ostalima u Hrvatskoj.

CARNet je tu kako bi pomogao i trasirao put da uvede nove tehnologije i omogući njihovo korištenje u sustavu obrazovanja i znanosti u Republici Hrvatskoj.

CARNET je počeo funkcionirati 1991. u početku kao projekt, a kasnije djeluje kao javna ustanova pod Ministarstvom znanosti. U ovih 22 godine puno je toga napravljeno i za sljedeće 22 godine doći ćemo tamo gdje danas ne možemo ni zamisliti.

Boris Golob: Uskoro ćemo govoriti i o Start up-u, no prije 20-ak godina na isti je način nastala jedna firma koju su još kao studenti osnovala dva partnera, a ona je u međuvremenu postala ozbiljna regionalna i internacionalna firma koja dobro posluje. To je Alarm automatika.

Dakle u Rijeci postoji više od jedne uspješne firme i to je važno znati.

Upravo zato što Alarm automatika posluje u nekoliko država zanima me kako Grad može doprinijeti lakšem poslovanju, dizanju, konkurentnosti? Kako napraviti konkurentniji grad kojem biti lakše stvarati na znanju, odnosno prodavat?

Boris Popović: Alarm automatika nastala je prije 20 godina, a osnovala su ju dva studenta, dva Zagrepčana, koji su postali Riječani koji vole živjeti u Rijeci i kojima je lijepo u Rijeci. To je bio naš osnovni kriterij zašto smo osnovali firmu baš u ovdje.

Moram naglasiti da su nam jedan od prvih klijenata bile Ljekarne Jadran, još dok je predsjednik uprave bio g. Saršon koji nam je kao i gospodin Usmiani bio veliki uzor. Smatram da je ovo što je napravio Jadran Galenski laboratorij zaista rijetkost. Pa čak i u europskim okvirima.

Alarm automatika je prisutna u 16 zemalja, imamo 11 ureda u 6 zemalja. Trenutno imamo 90 zaposlenih – od toga 60 u Hrvatskoj. Alarm automatika je kroz svoj razvoj prošla nekoliko faza. S aspekta teorije menadžmenta Alarm automatika je u III. fazi. To je srednja firma koja je postala regionalna.

Naš cilj je u sljedećih 8 godina – a to kaže i naša vizija – postati regionalni lider s inovativnim rješenjima u zaštiti osoba i imovine.

Alarm automatika otprilike svake godine otvara jedno tržište s aspekta otvaranja novih ureda, uvodi nove proizvode, zapošljava i traži nove ljude sa specifičnim znanjima i s otvorenim pristupom.

Moram naglasiti kako svaki prijelaz kroz faze nosi neke svoje krize. Važno je prepoznati da otprilike samo 0,1% firmi dođe do veličine do koje je došao g. Usmiani. Prosječni životni vijek firme je 12 godina. To znači da mnogo poduzetničkih projekata propadne u 12 godina.

Valja razlikovati poduzetnike iz nužde i poduzetnike iz prilike. Držim da smo i moj kolega i ja poduzetnici iz prilike. Obojica smo završili elektrotehnički fakultet. Obojica radimo ono za što smo školovani. Ja sam diplomirao na sustavima za video nadzor, a on je diplomirao na sustavima za projektiranje vatrodojave, tako da mi nismo poduzetnici iz nužde. Mi smo poduzetnici iz prilike.

S druge strane razlikuju se tri vrste poduzetnika. Postoje produktivni, ne produktivni i destruktivni poduzetnici.

Na žalost, u Hrvatskoj ima najviše ovih trećih – destruktivnih koji uništavaju vrijednost. Ima podosta i produktivni – koji ne stvaraju novu vrijednost. Žalosno je kako ima jako malo produktivnih poduzetnika kao što je Jadran Galenski laboratorij koji stvaraju novu vrijednost i otvaraju nova radna mjesta.

Treba naglasiti da je i razvijeni svijet prije 100 godina imao ovakvu poziciju. Bilo je samo otprilike 5% produktivnih firmi. Moramo biti strpljivi i shvatiti da za razvoj dobre firme treba minimalno 20 godina. Stoga ovo što je g. Usmiani napravio u dvadeset godina je rekord.

Da li će Alarm automatika napraviti to isto – ne znam. No učinit ćemo sve da to postanemo. Mnoge velike firme koje jako puno ulažu u istraživanje i razvoj ponekad i ne uspiju.

Važno je napomenuti da Alarm automatika ulaže otprilike 4% svog prihoda u istraživanje i razvoj. Trenutno imamo svojih pet brendova i jedan patent što je malo, ali je prvi. Nadam se da će ih biti više. Pokušavamo se razvijati u smjeru razvoja projiciranog na inovacijama i baziranom na znanju.

50% naših zaposlenika je visoko obrazovni kadar što ukazuje da firma puno ulaže u edukaciju i u nove tehnologije. Činimo sve da firma ide naprijed kroz znanje.

Boris Golob: Inovacije su vrlo važan dio priče odnosno vrlo važan pojam unutar strategije Europe za sljedećih 7 godina. Inovacije su zapravo vrlo često korištene, iako se unazad par godina percepcija inovacije mijenja i inzistira se na komercijalnom

aspektu inovacija – inovacije nisu više samo nešto novo, već i nešto što je na tržištu nekome dokazano donijelo korist, omogućilo zaradu i donijelo bogatstvo.

Smatram da ne bi trebali zaobići i ne posvetiti pažnju jednom vrlo važnom sektoru, a to je sektor inovacija. S nama je g. Nemet predstavnik velike skupine ljudi koji dugo godina stvaraju inovacije i vrlo često unapređuju bogatstvo zajednice.

Pitao bih gospodina Nemeta što smatra kako bi trebao biti posložen sustav inovacija, odnosno kako dati podršku ljudima koji su se sve ove godine bavili inovacijama, a možda nisu ostali viđeni pod svjetlom javnosti.

Bela Nemet: O tom pitanju se razmišlja i u Vladi Republike Hrvatske koja je pred godinu dana započela pripreme za izradu nacionalne inovacijske strategije 2013-2020. U to je bilo uključeno oko 100 stručnjaka i predstavnika inovacijske infrastrukture od sveučilišta, tehnoloških parkova, centara koji su sudjelovali u pripremi nacionalne strategije koja se sada pomalo približava svojoj završnoj fazi.

Rađene su i analize stanja gospodarstva i inovacijske djelatnosti u Hrvatskoj te je zaključeno kako je Hrvatska ipak u zadnje vrijeme učinila nešto u pogledu stvaranja inovacijske infrastrukture, a to podrazumijeva sveučilišta, tehnološke centre, tehnološke parkove i tako dalje. Međutim efikasnost te infrastrukture još je uvijek vrlo slaba. Dakle, stvorena je određena infrastruktura, međutim još se nismo naučili iskoristiti je i staviti u funkciju.

Hrvatska kasni jedno 25 godina za razvijenim svijetom koji je to obavio negdje između 80-tih i 90-tih. Držim da nam se jako žuri.

Prvi skup održan u tom smislu bio je u Brtonigli još '94 godine. Bio sam sudionik i toga skupa. I tamo se govorilo o tome da sveučilište treba biti više okrenuto prema praksi, prema industriji. Mi još i danas tako razgovaramo i očito je da stvari presporo tekle.

Znanje nije samo sebi svrha. U današnjem svijetu ono treba biti iskorišteno i komercijalizirano za razvoj gospodarstva te za unapređenje standarda stanovništva. Kod nas na žalost još uvijek nije tako.

U toj cijeloj priči o inovacijskoj djelatnosti prisutan je veći broj zabluda, tako da s njima treba raskrstiti ukoliko želimo ići prema uspješnijem razvoju.

Jedna od takvih zabluda jest da se inovacije stvaraju samo na sveučilištu. S takvom tezom se nastoji ići prema razvoju sveučilišta te da treba razvijati stvaranje inovacija na sveučilištu, a potom na tome temeljiti gospodarski razvoj. Međutim, treba razlikovati inventivnost od znanja.

Inventivnost je polazna osnova za inovaciju, a znanje je samo oplemenjuje inventivnost i čini ju uspješnijom. Međutim inventivnost treba iskoristiti bez obzira gdje ona nastaje.

Kod nas je situacija takva da u Hrvatskoj 86% patenata stvaraju individualni inovatori, a samo se ostatak od 14% se generira u tvrtkama ili institucijama.

U 5 godina je oko 1.600 prijavljenih hrvatskih patenata. Od toga je oko 600 patenata priznato. Kažem oko 86% toga su individualni inovatori koje zapravo servisira jedino organizacija inovatora odnosno udruge i savezi inovatora. Oni su ostali van domašaja i institucionalne i financijske potpore. Različite druge institucije za podršku inovacijama uglavnom daju kredite onima koji mogu prihvatiti te kredite – poduzećima, malim tvrtkama i tako dalje. Individualni inovatori nisu obuhvaćeni takvom potporom.

Kad se uzme u obzir da je 60-ak tih tako zvanih institucija ,znači fakulteta, instituta i tako dalje, u tih pet godina iznjedrilo svega 26 patenata, onda se lijepo vidi odnos.

Naravno da patenti individualnih inovatora najčešće nisu neke visoke tehnologije. To su uglavnom prizemne stvari, ali koje uz relativno mala ulaganja mogu zaposliti dio nezaposlenih ljudi i potaknuti poduzetništvo. Svakako bi trebalo iskoristiti taj potencijal.

Međutim, individualni inovatori su ljudi koji nisu u stanju niti stručno niti financijski izgurati svoj patent odnosno svoje zamisli do neke faze koja je spremna za licenciranje, a tu tada treba nastupiti društvo.

Princip bi trebao biti da se od inovatora očekuje da dobru ideju koja je komercijalno iskoristiva – a sve ostalo što je potrebno da se ta ideja pretvori u licenciju treba odraditi tim koji je za to specijaliziran i osposobljen.

Kako to napraviti? Dali smo određeni prijedlog. S obzirom da sam u Savjetodavnom odboru Ministarstva gospodarstva za pripremu nacionalne strategije –jedan od tih prijedloga bio je da se oformi regionalni centar za komercijalizaciju inovacija. Taj bi centar obavljao tu zadaću na način da se inovatorima pruži besplatna stručna potpora u razvoju i plasiranju njegove inovacije.

Kad gledamo postojeće inovacijske partnere i centre možemo primijetiti kako nedostaje kadar i iskustvo koje je neophodno za pretvorbu inovacijske ideje u proizvod odnosno u iskoristivu licencu.

Nema odgovarajućeg profiliranog kadra s industrijskim iskustvom niti kadra koji je radio na plasmanu. Onaj kadar koji je razvio i plasirao neki proizvod zna koji je to posao i koliko je struka potrebno da rade u sinergiji kako bi se to ostvarilo.

Također treba raditi na edukaciji, kako na sveučilištima tako i na edukaciji stanovništva i mladeži općenito u smislu razvijanja poduzetničke kulture, ali i kulture ponašanja.

Kako to izvesti? Imamo prijedlog da se u tom regionalnom centru oformi, uz prototipnu radionicu koja bi trebala biti obavezan dio centra, tim koji bi pomogao inovatoru da se u taj centar uključe i sveučilišta i to ne samo tehničkih struka već i pravo, dizajn, plasman, marketing i tako dalje.

Trebala bi se uključiti vrlo šarolika paleta studenata i njihovih mentora koji bi kroz studentsku praksu, kroz diplomske radove, kroz volonterske aktivnosti sudjelovali u razvoju inovacija koje ocijenimo perspektivnima. Cilj je da se ne dobije samo licencija koja će koristiti u poduzetničkom smislu, već da se usput nauči i student i mentor te da steknu praktično iskustvo u živom razvoju.

Izuzetno je važno da takvi centri imaju kvalificirano vodstvo. To moraju biti ljudi koji imaju industrijsko iskustvo u razvoju proizvoda i iskustvo u plasmanu. Ako nemamo dovoljno takvih raspoloživih ljudi isplati se pozvati stručnjake iz inozemstva. Ako se to napravi bez sastava i bez kompetencija, tada će to biti samo još jedan promašeni projekt odnosno promašeni centar.

Da li bi to trebao biti novi centar ili bi se trebao preustrojiti neki od postojećih centara to je sad manje važno. Stvar je odluke i okolnosti. Smatram da bi on koristio i sveučilištu za stjecanje žive prakse, a posebno inovatoru koji bi na taj način dobio besplatnu ekspertnu pomoć.

Boris Golob: Predstavnik jednog takvog centra odnosno jednog centra novog doba je predstavnik Start-up generacije. Riječki Start-up nastao je na neformalan način, ali je vrlo brzo zaživio. Hrvoje Hudoletnjak donosi novi način stvaranja inovacija koji je usporediv i s načinom kako to nastaje u Beču, kako se to stvara u Zagrebu i Trstu.

U čemu smo mi možda bolji, u čemu smo lošiji od njih? Što još trebamo učiniti kako bi ih dostigli njihovu razinu, odnosno čime se možemo pohvaliti u odnosu na druge?

Hrvoje Hudoletnjak: Pokušat ću reći nešto o tome iako sam tek nedavno postao inženjer pa mi je teško sada reći što treba napraviti kako bismo postali nova Silicijska dolina. Nadam se da će moje viđenje problematike pomoći vodstvu koji određuje ciljeve i vizije da postavi strategiju pa da se 2020. godine možemo nečim i pohvaliti.

Primjećujem iz osobnog iskustva da je prije 10-15 godina praksa bila sljedeća; mladi se čovjek morao prijaviti u neku određenu firmu kako bi napravio određeni proizvod koji bi se tada preko tvrtkinih kanala distribucije distribuirao dalje.

Danas je situacija takva da sjedim doma u svojoj sobi, izdam novi softver koji se istog trenutka pojavi na internetu uz softvere velikih kompanija kao što su IBM i

Microsoft. Danas imam istu šansu kao i oni da postignem tržišni uspjeh, razvijem poslovanje, proširim se, zaposlim ljude i slično.

Sada imamo Start-up inkubator za koji se nadam da će omogućiti pojedincima pokretanje poslove sa svojim inovacijama.

Sveučilište može tome pripomoći te se nadam da će se otvaranjem Sveučilišta prema stručnim firmama i osobama te poticanjem suradnje pomoći mladim ljudima da se što prije upoznaju s trenutnim događajima, da čuju od struke što se događa na tržištu, što se traži i koji su smjerovi razvoja. Iz toga treba izvući zaključak u kojem smjeru se dalje kretati.

Puno tih projekata neće uspjeti, no i to je u redu jer će ti ljudi sutra započeti neki drugi, novi projekt. Držim da je dobro da mladi odlaze u inozemstvo na neko vrijeme kako bi skupili znanje, ali isto tako smatram da je nužno vratiti ih u ovu sredinu kako bi se ovdje zaposlili, ovdje proizvodili. Za to im treba osigurati uvjete.

Vojko Obersnel: Smatram interesantnom priču kako je nastao riječki Start-up inkubator. To je valjda jedini ili barem koliko ja znam jedan od rijetkih Start-up inkubatora koji je nastao na Twiteru. Naime pred otprilike 6-7 mjeseci Hrvoje je napisao jednu poruku na Twiteru koja je bila upućena meni: Gradonačelnice nama treba Start-up inkubator. Ja sam odgovorio: ne vidim razloga zašto to ne bismo mogli napraviti. U roku 6 mjeseci Start up inkubator je otvoren.

To znači da smo osigurali prostor i svu potrebnu infrastrukturu –komunikacijsku infrastrukturu, mogućnost pristupa na Internet, kancelarije, pa između ostaloga i automat za kavu. Mi smo se u ovom kontekstu odlučili za mlade ljude. Stavili smo dobnu granicu do 29 godina.

Oni mogu dobiti prostor i u periodu od 6 mjeseci mogu besplatno raditi, koristiti svu potrebnu infrastrukturu kako bi ispitali svoju ideju na tržištu

Kroz to vrijeme imaju mentora koji ih usmjerava kako u stručnom segmentu, tako i u segmentu zaštite prava onoga što će proizvesti.

Popunjeni su svi kapaciteti. U ovom trenutku tamo djeluje 20-tak timova. Vidjet ćemo za koji mjesec koliko će biti uspješni.

Naravno, moramo biti svjesni onoga o čemu je g. Popović govorio kako to baš i nije lagan put te da na tom putu ne uspijevaju svi. Naime kada bi taj put bio lagan onda bi svi bili poduzetnici. No to naravno nije uvijek tako, ali smatram da je to kategorija ljudi koje treba pomagati, treba ih poticati jer je moguće da će izrasti u poduzetnike koji će imati respektabilnu tvrtku regionalnog karaktera.

Boris Golob: Prije no što predam riječ jedna sugestija: ovo nije predizborni skup, ali na neki način jest priprema za predizborne skupove, a predizborno doba je otprilike kao i doba pred svadbu.

Dakle, što se očekuje odnosno kako Grad može doprinijeti bilo razvoju sveučilišta, bilo određenoj konkurentnosti? Po redoslijedu prijave – rektor Lučin je prvi.

Pero Lučin: Predizborna su vremena i jasno je da se u predizbornim vremenima treba raditi marketing. Ovdje nije u pitanju marketing. Ovdje je pitanje: hoćemo li biti u stanju iskoristiti šanse koje nam se javljaju?

Ono što je bitno kako bismo mogli iskoristiti te šanse jest znati kamo idemo i što želimo.

Ovaj skup upravo takvim i vidim kako bi svi mi počeli „gurati“ u jednom smjeru, jer Hrvatska je premrežena problemima guranja u različitim smjerovima koji se poništavaju, a rezultati su slabi. Dakle kao kad Armada počne skakati pa onda diže svoj tim, tako i mi moramo zajedno skakati da bismo mogli svladati i naše slabosti i inercije, ali i iskoristiti naše šanse.

Ja bih u tom kontekstu prodiskutirao o nekoliko važnih projekata koje imamo. Naravno, ne mislim da smo jedini i da je Sveučilište jedino.

Prije svega moji roditelji su imali plave kute i tim plavim kutama meni su omogućili da nosim bijelu kutu. Ja bih volio da barem pola naših klinaca nose bijele kute i da im stvorimo takve prilike. Smatram to našom zadaćom, a posebno ako te prilike vidimo i možemo realizirati.

Tu se radi o zamišljanju neke nove riječke industrije koja se temelji na bijelim kutama, gdje je svakome jasno da je u tu industriju ugrađena pamet.

Ispričao bih priču o našem velikom projektu o bivšoj i budućoj Rijeci, a to je priča o našem Znanstveno tehnološkom parku. Tu priču možete vidjeti, možete tamo i otići i kroz nju hodati.

To su dvije zgrade koje se nalaze na sveučilišnom Kampusu, dvije spavaonice.

U jednu zgradu smo Grad i mi uložili oko 14 milijuna kuna s idejom da pokrenemo Znanstveno tehnološki park. Nismo baš sasvim znali kako bi to trebalo izgledati, ali smo znali da moramo ići tim putem jer inače ne bi nikad doznali. Ne bi eksperimentirali.

Naravno, vidjeli smo iskustva drugih gradova. No ta se iskustva teško mogu kopirati jer se ona moraju proživjeti i odraditi. Ona je sada lijepa, žuta, djeluje vrlo poduzetno i stimulatивно.

Do nje se nalazi druga zgrada, druga spavaonica s razbijenim prozorima, s hrpom smeća i daskama na vratima. Dakle to su identične zgrade. Naravno, ova druga ništa ne donosi.

Uređena zgrada zapošljava 220-240 ljudi. To je mjesto gdje naši inovatori mogu doći i dobiti pomoć ako žele, a neki od njih su to napravili. To je mjesto gdje i inozemni poduzetnici mogu doći i pokrenuti posao s našim ljudima. Imamo sve više takvih upita.

Poanta je naravno u dvije zgrade. U prvu smo uložili i ona potiče i daje nadu, a druga u koju nismo ostavljala sliku neuspješnosti, depresije, nedostatke inicijative.

Najvažnije je da je uređena zgrada u godinu i pol- uplatila negdje oko desetak milijuna kuna poreza i doprinosa u državni proračun

U idućoj godini ta će zgrada samu sebe isplatiti. To je putokaz kako to treba raditi.

Dakle želimo napraviti Znanstveno tehnologijski park broj 2 u kojem će naši ljudi s idejama uvijek dobiti svoju priliku, ali u koji će doći i ljudi izvana sa svojim idejama, polu idejama, proizvodima, gdje će zapošljavati naše ljude i zajedno se s njima nastaviti razvijati. To je ideja znanstveno tehnologijskog parka broj 2 kojeg projektiramo na razini 60.000 m² ili 5-6.000 radnih mjesta.

Ta ideja nije riječka fantazija. To je već isprobana metodologija. To rade Trst, Ljubljana, Graz i drugi.

Mi imamo šansu iskoristiti priliku koja nam se sa strukturnim fondovima otvara – da tu zgradu, tih 6.000 m² napravimo daleko jeftinije nego što to mogu u Grazu ili u Trstu te da taj prostor ponudimo daleko jeftinije i učinimo ga atraktivnim prije svega zbog kreativnih ljudi koji postoje u našem kraju, zbog ideje da ljudi žele imati bijele kute i zbog ideje da kod nas projekti uspijevaju te da se tu isplati doći raditi.

Ne trebamo se bojati igranja u centralnoj ligi. Jučer smo imali jednu raspravu i mislim da je tipična poruka o našim strahovima koja se javlja – a to je da mi imamo naš pionirski omladinski pomladak Rijeke i sa tu ćemo napraviti ekipu koja će igrati u ligi prvaka.

Ne – to se tako ne može. Nema dovoljno talenata. Talente treba dovući u Rijeku. A ponekad treba dovući nekog Ronalda da bi se moglo igrati u ligi prvaka i tog Ronalda se ne trebamo bojati. Tom Ronaldu upravo trebamo dati poruku i priliku da se kod nas može lijepo igrati. Naravno, treba malo bolji stadion – ali nema drugog puta.

Prva i druga industrijska transformacija Rijeke dogodila se zato što su neki Ronaldi došli u Rijeku. Torpedo je nastao zbog toga što je neki Ronaldo tadašnjeg vremena, inženjer, došao jer je osjetio da ovdje ima smisla raditi i da se isplati.

Naši poduzetnici su nam pokazali kako se to može.

Jučer smo imali priliku vidjeti primjer Ridenta koji jako dobro radi. U protekloj godini su imali 30.000 posjeta gdje su ljudi svoje novčiće koje su zaradili najčešće u Italiji – donijeli i potrošili kod nas. Potrošili su na stomatološke usluge, ali i u ugostiteljskim objektima u Opatiji, na Kvarneru.

Takav slučaj moramo dići na 50-100.000 dolazaka. To se tada zove industrijom. To se može zato što postoje dobri doktori, zato što postoje dobre prilike. Zbog toga postoji sveučilište, a mi želimo biti takvo sveučilište. Dakle mi nismo tamo da bi si osigurali dobru opremu i zatvorili se u naše laboratorije nego upravo da bismo bili putokaz za one Ronalde koji žele doći igrati s nama.

Ivo Usmiani: Rijeka ima dugu industrijsku baštinu, intelektualni kapital, ljude sa znanjem, ima izuzetno jako sveučilište koje ima svoju strategiju koju rijetko koje sveučilište u Hrvatskoj ima. To je izuzetno važno jer u modelu upravljanja s tvrtkama, a društvom je izuzetno važno da imate jasnu viziju i dugoročnu strategiju. Iz dugoročne strategije možete tek kroz strateške opcije, kroz stratešku mapu spustiti sve to na ciljeve. Ciljeve možete mjeriti, a potom sve spustiti na projekte, na ljude, na aktivnosti. Na kraju možete sve umrežavati kako biste takve ciljeve i postigli.

Držim da je upravo riječko sveučilište dobar temelj za viziju jedne nove slike grada. Smatram da tu ima puno energije i znanja te da nam treba upravo to: gospodarstvo koje treba znanost, ali i poduzetničko sveučilište koje je kroz projekte umreženo u gospodarstvo i koje je dio europskog istraživačkog prostora.

Vojko Obersnel: Viziju smo zajedno počeli ostvarivati 2001. godine kada smo pokrenuli izradu Prostornog plana Grada Rijeke. Tada su se mnogi čudili, a mnogi koji se danas vole pohvaliti sa Sveučilištem bili su otvoreno protiv toga.

Tada je još na tom prostoru bila hrvatska vojska, a iz Ministarstva obrane poručivali u kako je to njihovo te da je to perspektivna vojarna. Tada smo se suprotstavljali i Prostornom planu Županije koji je to područje definirao kao posebnu zonu za razvoj od državnog interesa.

U toj smo viziji uspjeli. Danas na Trsatu imamo Sveučilište. Danas na Trsatu imamo Kampus na kojem nam zavide mnogi u Hrvatskoj, ali i izvan nje. Vjerujem da smo bili na dobrom putu.

To zemljište postalo je zemljište Grada. Odlučili smo to zemljište u potpunosti prepustiti Sveučilištu bez naknade, otprilike 2/3 Sveučilištu i 1/3 za izgradnju nove sveučilišne bolnice. Kada bi izračunali vrijednost zemljišta, vrijednost objekata, direktna ulaganja koja smo imali u infrastrukturu, odštetu vojsci, Ministarstvu obrane

i tako redom dalje – mi smo do sada iz Proračuna što za Sveučilište, što za bolnicu investirali gotovo 200 milijuna kuna.

Smatram da je ta odluka bila vezana uz viziju drugačijeg grada koji će bazirati svoj razvoj na znanju i tvrtkama kao što je Jadran Galenski laboratorij, kao što je Alarm automatika – ali koji će omogućiti neke nove poduzetnike kao što su sada neki od potencijalnih poduzetnika u Start-up inkubatoru ili u konačnici nekim inovatorima o kojima je govorio gospodin Nemet.

Naravno da se to ne može napraviti brzo niti je taj proces jednostavan, ali držim da smo na dobrom putu i da sada moramo ostvariti drugi dio priče - kroz izgradnju Kampusu i kroz izgradnju novog Znanstveno tehnologijskog parka.

Boris Golob: Zahvaljujem se i ako mogu biti sugestivan lijepo je završiti ovaj skup sa Znanstveno- tehnologijskim parkom.